

Handelskammaren Mälardalen

PROGRAM

**Kompetensförsörjningsprogram
2025–2027**

Frågor om programmet?
Kontakta:

Lars Rubensson

Projektledare kompetensförsörjning

Mejl: lars@handelskammarenmalardalen.se

Oskar Axelsson

VD

Mejl: oskar@handelskammarenmalardalen.se

Utgiven av:

Handelskammaren Mälardalen, februari 2025

Innehåll

Inledning.....	3
Kompetensförsörjning och näringslivet i Mälardalen.....	4
Globala megatrender och deras påverkan på näringsliv och kompetensförsörjning	5
Utbildningssystemet och arbetsmarknaden	7
Vår vision för Mälardalen.....	9
Prioriterade åtgärder	10
Utbildningar som möter näringslivets behov.....	10
Rätt kunskap och möjligheter för unga.....	12
Bättre möjligheter för livslångt lärande.....	15
Effektivare internationell talangrekrytering	17
Ett attraktivt Mälardalen.....	18
Så här jobbar Handelskammaren Mälardalen.....	20
Utredningar och remisser	20
Kampanj och opinionsarbete	20

Inledning

Mälardalsområdet växer och regionen är central för Sveriges utveckling, arbetsmarknad och internationella konkurrenskraft. Här finns ett framgångsrikt näringsliv inom en rad olika branscher som under de senaste åren genomgått stor utveckling och ställer stora krav på en fungerande arbetskraft.

Handelskammaren Mälardalen är en regional och oberoende näringslivsorganisation som verkar för att företag i Örebro län, Västmanlands län, Eskilstuna och Strängnäs kommuner ska fortsätta att växa. Här bor ca 750 000 människor och Handelskammaren företräder över 800 företag med drygt 40 000 anställda.

Mälardalsregionen är särskilt stark inom tillverkande industri och har en växande tjänstesektor. Här finns kluster av internationella företag som är ledande inom sina respektive områden, särskilt inom försvarsindustrin, elektrifieringssektorn, logistik- och techbranschen. Majoriteten av företagen finns i anslutning till de större orterna Örebro, Västerås och Eskilstuna men också spridda i övriga delar av regionen. Närheten till Stockholm och Arlanda är en bidragande faktor till attraktionskraften. Tillsammans genererar Stockholm- Mälardalenregionen nära hälften av hela Sveriges BNP.

Handelskammarens medlemmar lyfter fram tre frågor som är av särskild vikt för att kunna verka och växa:

- Tryggad kompetensförsörjning på både kort och lång sikt
- Tillgänglighet och goda kommunikationer med omvärlden
- Fler och bättre internationella affärer

Frågorna hänger ihop med varandra men behöver hanteras på olika sätt. Det kan handla om allt från att driva på för politiska beslut och attitydförändringar till att bevaka att beslutade åtgärder genomförs, men även konkreta tjänster och utbildningsinsatser. Gemensamt är att dessa frågor inte kan lösas av företagen på egen hand utan samverkan. Handelskammaren Mälardalen har en viktig roll att samla och företräda företagen och vara en direktkanal till olika beslutsfattare.

Det här kompetensförsörjningsprogrammet pekar ut vägen och prioriteringarna för vårt arbete med att säkra en fungerande försörjning av kompetent arbetskraft för näringslivet i Mälardalen. Innehållet i programmet bygger på medlemsundersökningar, enskilda möten med företag, fullmäktige och presidium, rapporter och inspel från strategimötet "Chamber summit" samt från samtal i nätverket "Kompetensforum". Kompetensförsörjningsprogrammet är ett levande dokument, som revideras löpande när behov uppstår. Resultaten och innehållet sprids i olika kanaler och följs upp eller revideras årligen.

Programmet inleds med en översikt som belyser faktorer som påverkar näringslivet och kompetensförsörjningen i Mälardalen. Översikten har tre delar som behandlar regionens specifika förutsättningar, globala megatrender och slutligen samspelet mellan utbildningssystemet och arbetsmarknaden, med fokus på de problem som Handelskammaren Mälardalens medlemsföretag adresserar.

Därefter presenteras Handelskammaren Mälardalens fem prioriterade områden för åtgärder för att stärka företages kompetensförsörjning:

1. **Utbildningar som möter näringslivets behov**
2. **Rätt kunskap och möjligheter för unga**
3. **Bättre möjligheter för livslångt lärande**
4. **Effektivare internationell talangrekrytering**
5. **Ett attraktivt Mälardalen**

Kompetensförsörjning och näringslivet i Mälardalen

För få bättre förståelse för kompetensbehoven i Mälardalens näringsliv är faktorer som driver efterfrågan på kvalificerad arbetskraft av central betydelse. Denna del beskriver inledningsvis begreppet kompetensförsörjning, därefter utvecklingen i Mälardalens näringsliv samt kompetensförsörjningsproblemen bland våra medlemsföretag.

Vad menas med kompetensförsörjning?

För ett företag innebär kompetensförsörjning att säkerställa tillgång till medarbetare med rätt kunskaper och färdigheter för att utföra arbetet. Det handlar både om att rekrytera nya medarbetare och vidareutveckla befintlig personal för att möta verksamhetens behov. På arbetsmarknadsnivå innebär det att utbudet av arbetskraft matchar företagets efterfrågan. Det är ett samspel mellan utbildningssystemet, arbetsmarknaden och näringslivet, där både antalet tillgängliga personer och deras specifika kompetens är avgörande. Denna process är komplex och påverkas dessutom av faktorer som teknologisk utveckling, demografiska förändringar, konjunkturer och nya affärsmodeller.

Stark näringslivsutveckling i Mälardalen

Under de senaste tio åren har Mälardalen upplevt en kraftig näringslivsutveckling, särskilt inom sektorer som IT, teknik och avancerad tillverkning. Denna tillväxt har skapat en stark efterfrågan på kvalificerad arbetskraft.

Utvecklingen har satt press på utbildningssystemet och arbetsmarknaden att snabbt anpassa sig för att möta företagens behov. Det har dock inte skett i tillräcklig omfattning, vilket medför en ihållande brist på personal med rätt kompetens. Därför har kompetensförsörjning blivit en central fråga för att upprätthålla regionens fortsatta tillväxt och innovationsstyrka.

Investeringar i näringslivet de kommande åren ligger på historiskt höga nivåer, inte minst inom försvarsindustrin och elektrifieringssektorn, vilket förväntas driva på behovet av arbetskraft ytterligare.

Kompetensbrist – det största tillväxthindret

Handelskammaren Mälardalens medlemsföretag har under de senaste åren konsekvent lyft fram kompetensförsörjningen som det främsta tillväxthindret. Företag som inte kan säkerställa kompetensförsörjningen riskerar försämrade konkurrenskraft, lägre produktivitet, förlorade affärsmöjligheter och ökade kostnader för rekrytering och utbildning.

Bristen är särskilt påtaglig inom industri och teknik men märks även i andra sektorer. Efterfrågan gäller främst kvalificerad personal med utbildning som motsvarar gymnasial yrkesutbildning, yrkeshögskola samt universitet, från grund- till forskarnivå. Behovet omfattar således både praktiska och teoretiska färdigheter, där varje medarbetares kompetens fyller en viktig funktion inom företaget beroende på bransch och arbetsuppgifter.

Globala megatrender och deras påverkan på näringsliv och kompetensförsörjning

Den globala utvecklingen påverkar regionens näringsliv på flera nivåer. Denna del behandlar några av de viktigaste förändringskrafterna de så kallade megatrenderna och deras inverkan på både företagens kompetensbehov och arbetsmarknadens långsiktiga utveckling.

Geopolitisk instabilitet

Den ökade geopolitiska instabiliteten, med krig i Europa och spänningar mellan stormakter, omformar det globala affärslandskapet. Sveriges inträde i NATO stärker landets säkerhetspolitiska position och öppnar för nya samarbeten, särskilt inom försvar och cybersäkerhet. Den växande svenska försvarsindustrin får en central roll, inte bara för säkerheten utan också som motor för teknisk innovation och nya arbetstillfällen. Samtidigt innebär instabiliteten utmaningar, som störningar i globala leveranskedjor och ökade krav på riskhantering. Företag behöver både stärka sin motståndskraft och satsa på kompetensutveckling för att möta den växande efterfrågan inom teknik, cybersäkerhet och avancerad ingenjörskonst. Sveriges nya säkerhetspolitiska läge skapar både möjligheter och utmaningar, som kräver strategiska investeringar och ett ökat fokus på innovation och tillgång på arbetskraft.

Globaliseringen bromsar in

Globaliseringen har länge skapat nya möjligheter för näringslivet, där företag har kunnat effektivisera produktionen, sänka kostnader och nå nya marknader. Utvecklingen har också förenklat rekryteringen av specialistkompetens globalt. Men nu visar globaliseringens tecken på avmattning, till följd av geopolitiska spänningar, protektionism och en ökad regionalisering av produktionen. Denna regionalisering riskerar att försvåra rekryteringen av internationell arbetskraft, exempelvis från länder som Kina och Indien. Samtidigt kvarstår behovet av specialistkompetens inom områden som IT, ingenjörsvetenskap och medicinteknik, där den inhemska kompetensen ofta inte räcker till. Begränsade möjligheter att rekrytera globalt kan skapa hårdare konkurrens om tillgängliga talanger vilket ställer nya krav på företags, städers och regioners attraktionskraft.

Teknikutveckling och digitalisering

Den tekniska utvecklingen har haft en stor påverkan på arbetsmarknaden genom att förändra hur arbeten utförs och vilka kompetenser som efterfrågas. Automatisering och digitalisering har effektiviserat arbetsuppgifter och skapat nya yrken inom avancerad tillverkning, IT och artificiell intelligens. Tekniker som 5G och Internet of Things (IoT) möjliggör snabbare och mer uppkopplade system inom både industri och tjänstesektorer. Industri 4.0 driver denna utveckling genom att integrera smart teknologi och automation i tillverkningsprocesser, vilket skapar nya möjligheter för innovation och effektivitet. Denna trend väntas fortsätta, i takt med att nya digitala verktyg och affärsmodeller utvecklas. Den långsiktiga påverkan på arbetsmarknaden och kompetensbehoven är svår att förutsäga, men förväntas vara betydande.

Demografiska förändringar och urbanisering

Precis som i många europeiska länder utgör den demografiska förändringen, präglad av en åldrande befolkning och pensionsavgångar utgör en utmaning för företagen i Sverige. Samtidigt fördjupas dessa utmaningar av urbaniseringen, där unga människor flyttar till större städer, vilket lämnar landsbygdsområden med en åldrande befolkning och minskande arbetskraft. I kommuner med en ogynnsam demografisk utveckling riskeras dessutom försämringar i samhällsservice och kollektivtrafik vilket försvårar företagens kompetensförsörjning ytterligare.

Klimatomställning

Den gröna omställningen och strävan efter att nå klimatmål har skapat ett ökat behov av att företag snabbt anpassar sina verksamheter. För att klara av denna omställning krävs nya teknologier och lösningar, särskilt inom områden som energi, hållbar produktion och transport. Detta ställer krav på en arbetskraft med rätt kompetens för att driva innovation och teknisk utveckling. Behovet av specialister inom områden som förnybar energi, elektrifiering och klimatsmart teknologi har därför ökat markant.

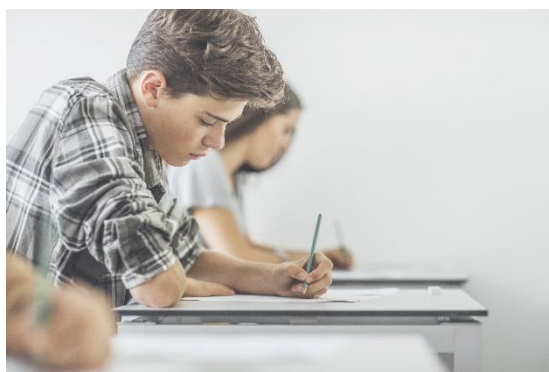

Utbildningssystemet och arbetsmarknaden

Till skillnad från globala megatrender kan utbildningssystemet och arbetsmarknadspolitiken i hög grad påverkas av nationella beslut och regionala insatser. Genom en strategisk och långsiktig anpassning av utbildningsutbudet kan vi säkerställa att framtidens arbetskraft matchar företagens behov. Nedan beskrivs på vilket sätt utbildningssystemet roll i företagets kompetensförsörjning, nuvarande obalanser (brist och överskott) på arbetsmarknaden, samt behovet av livslångt lärande på en arbetsmarknad i förändring.

Direkt påverkan på företagets kompetensförsörjning

Utbildningssystemet och arbetsmarknadspolitiken har en direkt påverkan på företagares möjlighet att hitta och anställa personer med rätt kompetens. Med start i grundskolan genom gymnasieskolan, yrkeshögskola och universitet utbildas framtida medarbetare inom de områden som efterfrågas på arbetsmarknaden. För att företagen ska kunna rekrytera rätt kompetens är det avgörande att utbildningarna ger de studerande relevant kunskap och färdighetsträning samt dimensioneras utifrån arbetsmarknadens behov. Arbetsmarknadspolitiken spelar en viktig roll genom att erbjuda verktyg för omställning och vidareutbildning, vilket gör det möjligt för arbetskraften att anpassa sin kompetens till förändrade krav. På så sätt blir utbildningssystemet och arbetsmarknadspolitiken avgörande för företagets långsiktiga tillväxt och konkurrenskraft.

Systematisk obalanserad examination

Trots att det svenska utbildningssystemet spelar en avgörande roll i att säkra näringslivets kompetensförsörjning, lyckas det inte fullt ut möta företagets behov. Över tid skapar en obalanserad examinationen både överskott och underskott av kompetens i förhållande till vad som efterfrågas på arbetsmarknaden. Detta leder till systematiska obalanser som särskilt drabbar branscher med redan akut brist på arbetskraft. Teknikintensiva sektorer är ett tydligt exempel där företag ofta har svårt att hitta personal med rätt kompetens.

Orsakerna till dessa obalanser är komplexa och sträcker sig från strukturella faktorer som utbildningssystemets utformning och finansiering, till individuella valprocesser bland elever och studenter. Ett välfungerande samspel mellan utbildningsinstitutioner och näringslivet är avgörande för att skapa utbildningar som är relevanta för arbetsmarknaden. Detta samspel kräver en djup förståelse för arbetsmarknadens behov och en förmåga att anpassa utbildningssystemets innehåll och dimensionering efter dessa krav.

Brist på yrkesutbildad arbetskraft

Yrkesutbildningar på gymnasienivå har en viktig roll i kompetensförsörjningen. Trots att dessa utbildningar är direkt inriktade mot arbetslivet, har de tappat i popularitet, vilket har resulterat i

en brist på yrkesutbildad arbetskraft inom flera viktiga branscher. Detta påverkar i hög grad företagens möjligheter att anställa personal som snabbt kan komma in i verksamheten utan omfattande internutbildning. Detta har långsiktiga konsekvenser för tillgången på arbetskraft i sektorer där praktiska färdigheter och teknisk kompetens är avgörande.

Universitet och högskolor examinerar för få inom kritiska områden

Universitet och högskolor har ett viktigt ansvar för att utbilda framtidens arbetskraft. Idag examineras dock för få studenter inom områden där efterfrågan är stor, särskilt inom tekniska och naturvetenskapliga ämnen. Samtidigt examineras varje år en betydande andel studenter i till exempel samhällsvetenskap och humaniora, vars utbildning i huvudsak endast är relevant för yrken där arbetsmarknaden är mättad. Denna obalans gör det svårare för företag att rekrytera rätt kompetens, medan många nyutexaminerade har svårt att hitta ett relevant arbete inom sitt område ifall de valt en utbildning där det råder överskott.

Livslångt lärande och omställning i en föränderlig arbetsmarknad

Livslångt lärande och omställningsmöjligheter är centrala för att möta de förändrade kraven på arbetsmarknaden. I den snabba teknikutvecklingen och automatiseringen förändras kompetensbehoven ständigt, och arbetskraftens förmåga att anpassa sig till dessa förändringar blir allt viktigare. Vuxenutbildning och omställningsstöd har en viktig funktion för att säkerställa att arbetskraften kan vidareutbilda sig eller skaffa nya färdigheter för att möta arbetsmarknadens förändrade krav. Tillgången till vuxenutbildning och flexibiliteten i hur omställning hanteras spelar en avgörande roll för hur väl arbetsmarknaden kan möta framtidens utmaningar. Till skillnad från globala megatrender kan utbildningssystemet och arbetsmarknadspolitiken i hög grad påverkas av nationella beslut och regionala insatser. Genom en strategisk och långsiktig anpassning av utbildningsutbudet kan vi säkerställa att framtidens arbetskraft matchar företagens behov. Nedan beskrivs på vilket sätt utbildningssystemet roll i företagens kompetensförsörjning, nuvarande obalanser (brist och överskott) på arbetsmarknaden, samt behovet av livslångt lärande på en arbetsmarknad i förändring.

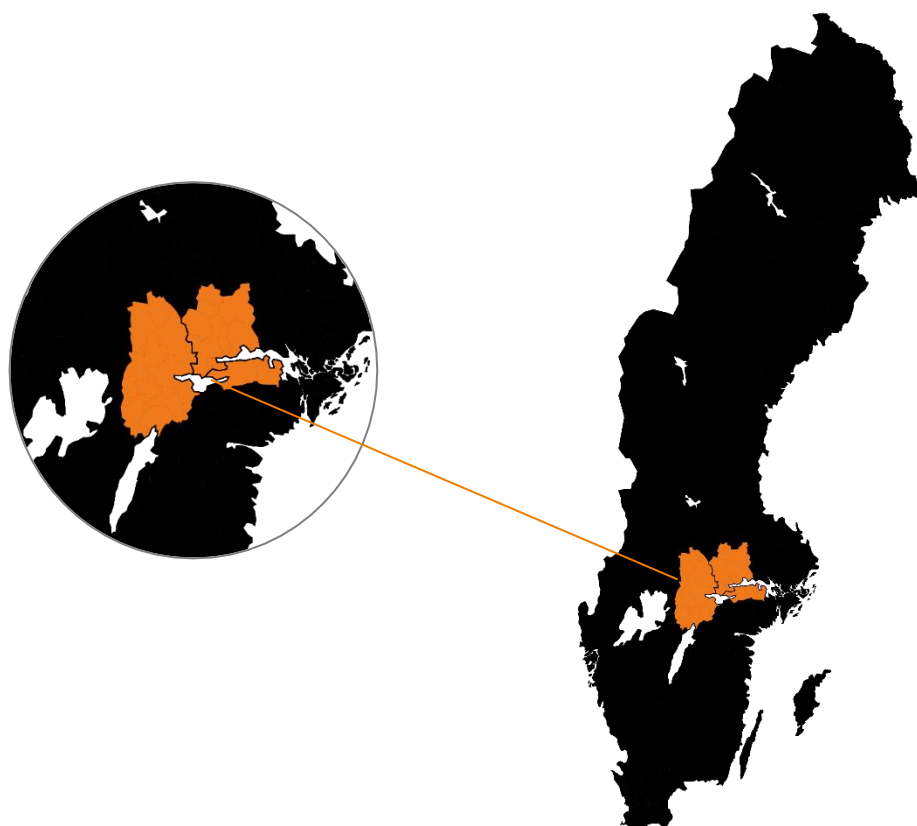

Foto: Loka Brunn, Pernilla Ahlsén

Vår vision för Mälardalen

Mälardalen ska vara en region där företag har goda möjligheter att växa och utvecklas, tack vare en stabil och adekvat tillgång på kompetens. En nära och aktiv samverkan mellan näringsliv och utbildningssystem ska vara en självklar del av regionens styrka.

Regionen ska upplevas som attraktiv och tillgänglig både nationellt och internationellt, med förutsättningar som lockar företag att etablera sig, verka och expandera här. Mälardalen ska vara en plats där människor vill leva, arbeta och bidra till en hållbar och innovativ framtid.

Prioriterade åtgärder

Handelskammaren Mälardalens fem prioriterade områden för åtgärder för att stärka företages kompetensförsörjning presenteras i detta kapitel. Du kan läsa en beskrivning av objekt och åtgärder Handelskammaren Mälardalen arbetar för inom kompetensförsörjning, utefter det som kommit upp i dialog med våra medlemsföretag på Chamber summit samt i olika nätverk.

Utbildningar som möter näringslivets behov

För att Mälardalen ska fortsätta vara en konkurrenskraftig och innovativ region är det avgörande att utbildningssystemet möter näringslivets behov av kvalificerad arbetskraft. Ett utbildningsutbud som är i linje med efterfrågan på arbetsmarknaden säkerställer att företag kan anställa kompetent personal snabbt, vilket minskar behovet av internutbildning och bidrar till snabbare tillväxt. Detta är särskilt viktigt i Mälardalen, där näringslivet är starkt präglad av högteknologisk och kunskapsintensiv industri, vilket kräver tillgång till kvalificerad arbetskraft och specialister.

Ett arbetsmarknadsanpassat utbildningsutbud

Utbildningsutbudet i Mälardalen speglar för närvarande inte företagets behov i tillräcklig utsträckning. Det skapar ett glapp mellan de kompetenser som utbildningarna erbjuder och vad arbetsmarknaden efterfrågar. Företagets möjligheter att rekrytera rätt kompetens försvåras, vilket riskerar att bromsa regionens utveckling.

För att möta näringslivets krav behövs ett utbildningsutbud som är anpassat både till aktuella behov och framtida utveckling. Det handlar om att säkerställa att rätt utbildningar finns på rätt nivå, från gymnasium till yrkeshögskola och universitet. Att utbudet som helhet tillgodoser efterfrågan på både praktiska och teoretiska kompetenser är av största vikt. Samtidigt behöver utbildningarna på ett tydligare sätt dimensioneras för att motverka kompetensbrist i strategiska områden och undvika att skapa ett överskott av utbildade inom yrken där arbetsmarknaden redan är mättad.

Lokala behov är särskilt viktiga att tillgodose, framför allt inom yrkesutbildning på gymnasial nivå där mobilitet och distansarbete är mer begränsade. De lokala universiteterna har en central roll i att utbilda framtidens specialister och bidra med forskning som stärker regionens näringsliv och innovationsförmåga.

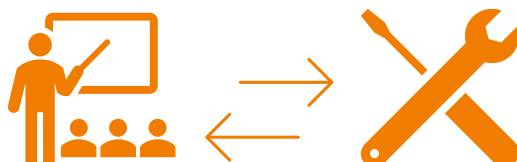
Handelskammaren Mälardalen kommer att aktivt verka för att utbildningsutbudet i regionen anpassas efter näringslivets behov. Genom att lyssna in medlemsföretagets kompetensbehov kan vi tydliggöra för politiker och beslutsfattare var bristerna finns och vilka förändringar som behövs. Vi kommer även att främja dialog och samarbete mellan utbildningsinstitutioner och företag för att skapa en starkare koppling mellan utbildning och arbetsmarknad.

Samverkan mellan näringsliv och utbildning

Idag förekommer för många utbildningar som inte har ett tillräckligt relevant utbildningsinnehåll för att nytexaminerade ska kunna bidra direkt i företagets verksamhet utan en omfattande internutbildning. Det kräver både tid och resurser från företagen och skapar onödiga hinder för elever och studenter etablering på arbetsmarknaden. För att skapa en bättre behovsanpassning krävs en förbättrad samverkan mellan utbildningsinstitutioner och företag. Genom flexiblare

kursplaner och en systematisk dialog kan företagen bidra med uppdaterad kunskap och krav på färdigheter som är direkt anpassade till arbetsmarknadens behov.

Handelskammaren Mälardalen kommer att verka för att samverkan mellan företag och utbildningssystemet stärks. Detta inkluderar att stödja utvecklingen av bransch- och programråd, där näringslivet får en direkt möjlighet att påverka yrkesinriktat utbildningsinnehåll. Vi kommer även att främja fler praktikplatser och examensarbeten för studenter, vilket ytterligare stärker kopplingen mellan utbildning och arbetsliv.

Attraktiva yrkesprogram och lärlingsutbildningar

Näringslivets efterfrågan på personal med yrkesutbildning på gymnasial nivå har ökat och kräver att utbildningar anpassas för att möta detta behov. Antalet examinerade med rätt kompetens måste öka. För att uppnå detta krävs attraktiva och högkvalitativa yrkesprogram inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen.

Lärlingsutbildningar, som erbjuder längre sammanhängande praktikperioder hos företag, skapar goda förutsättningar för att bygga upp och säkerställa rätt kompetens, samt förbättrar matchningen mellan elev och företag. När skolor och företag erbjuder gymnasial lärlingsanställning (GLA), ökar incitamenten för eleven att prestera och fullfölja sin utbildning. GLA är ett av flera sätt att höja attraktiviteten för yrkesprogram och kan på sikt bidra till ökat intresse och fler sökande.

Handelskammaren Mälardalen kommer att arbeta för att fler skolor och företag implementerar lärlingsutbildningar på gymnasial nivå. Vi verkar även för att öka kunskapen kring gymnasiala lärlingsanställningar och antalet elever som erbjuds GLA.

På medlemsföretagens uppdrag kommer Handelskammaren Mälardalen att:

- Verka för att utbildningar i regionen motsvarar näringslivets behov
- Arbeta för att öka näringslivets inflytande över utbildningars innehåll och utformning
- Stärka samverkan mellan näringsliv och utbildningsanordnare på alla nivåer
- Främja fler yrkesprogram, lärlingsutbildningar och öka antalet gymnasiala lärlingsanställningar

Rätt kunskap och möjligheter för unga

När utbildningssystemet fungerar som det ska, rustas barn och unga med den kunskap och de färdigheter de behöver för att lyckas på arbetsmarknaden. Elever får genom hela sin skolgång stöd och inspiration att utveckla ett starkt intresse för lärande, särskilt inom de ämnen som är centrala för regionens näringsliv. De får rätt vägledning för att göra välgrundade utbildningsval och känner sig trygga med att deras utbildning öppnar dörrar till yrken som efterfrågas. Skolor och företag samarbetar nära, vilket ger eleverna en tydlig bild av framtida karriärmöjligheter och möjligheten att förbereda sig för dessa redan under sin studietid.

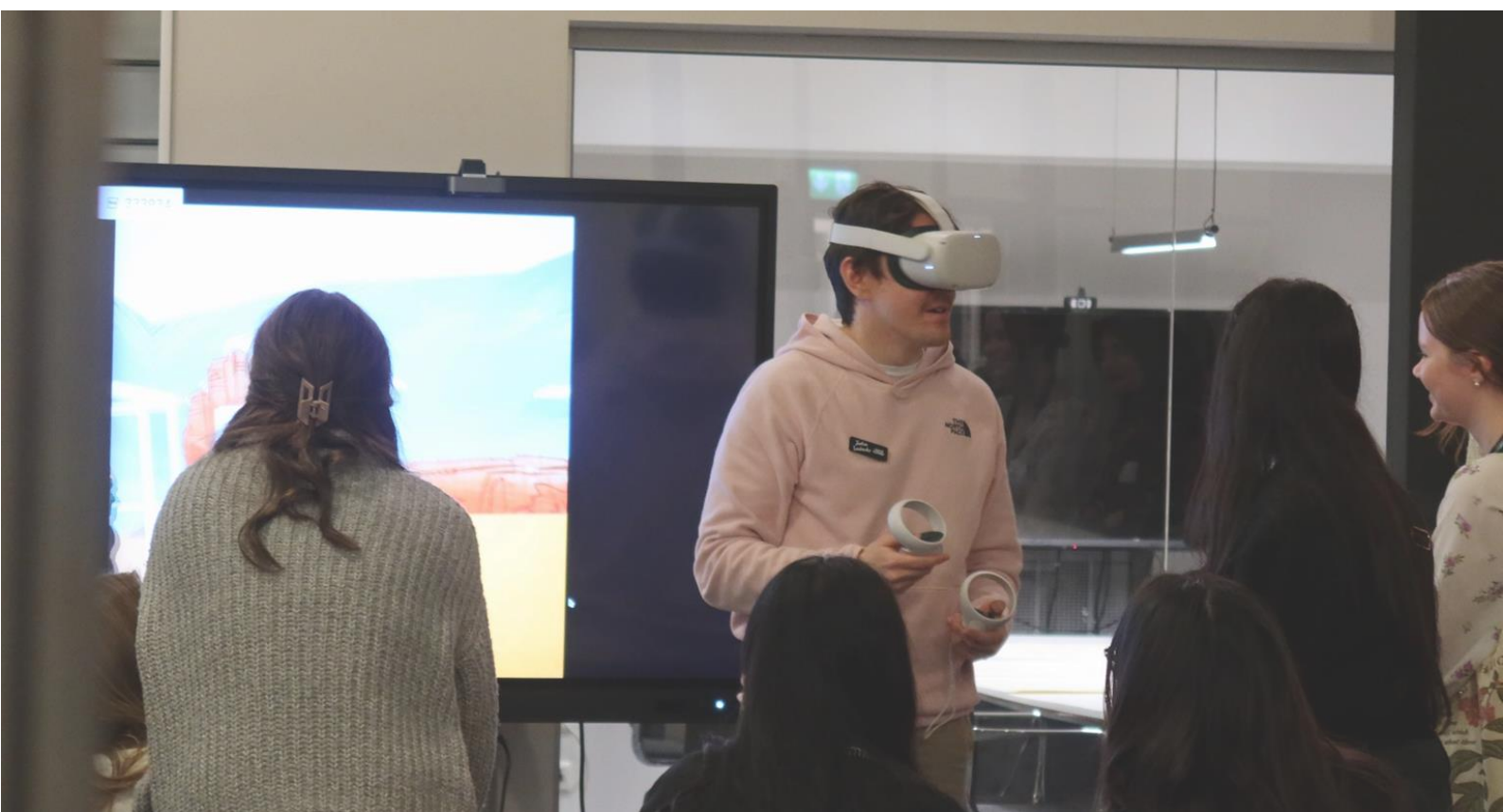
För att detta ska bli verklighet behövs en rad åtgärder som tar itu med de utmaningar som finns idag och stärker kopplingen mellan utbildning och arbetsmarknad.

Höjd kunskap och motivation i STEM-ämnena

De skolämnen som är mest relevanta för näringslivets kompetensförsörjning i Mälardalen är STEM-ämnena (Science, Technology, Engineering, Mathematics). Svenska elevers prestationer ligger på en genomsnittlig nivå internationellt, men för att bibehålla vår internationella konkurrenskraft krävs en höjning av resultaten. En grundskola som aktivt uppmuntrar teknikintresse och ser till att alla elever tidigt får de rätta kunskaperna i STEM skapar bättre förutsättningar för att fler väljer utbildningar inom dessa områden senare i livet. Skolan måste även i högre grad motverka könsstereotyper om teknik för att bättre ta tillvara på flickors teknikintresse, vilket på sikt kan leda till ökad mångfald inom tekniska yrken.

Handelskammaren Mälardalen kommer att stå bakom satsningar som höjer kunskapsnivån inom STEM-ämnena. Vi kommer även att arbeta för att underlätta och stödja samarbeten mellan företag och utbildningssektorn, så att fler unga utvecklar en djupare förståelse och ett större intresse för teknik och vetenskap.

En starkare studie- och yrkesvägledning

Studie- och yrkesvägledningen har länge varit underfinansierad och lågt prioriterad inom utbildningsväsendet. Då bristande kunskap om yrken och arbetsmarknaden hos elever och vårdnadshavare fortsätter leda till uppskjutna, förenklade eller könsstereotypa utbildningsval krävs större satsningar än idag. Det yrkesvägledande uppdraget behöver förtydligas och påbörjas genom yrkeskunskap i tidiga åldrar samt ges större utrymme i gymnasium, högskola och vuxenutbildning. För att detta ska vara möjligt behöver studie- och yrkesvägledare mer tid och resurser för vägledning samt att arbeta med en generell höjning av kunskapen om yrken och arbetsmarknad hos elever, vårdnadshavare, studenter och skolpersonal.

Handelskammaren Mälardalen kommer att verka för en mer omfattande yrkesvägledning och

mer resurser till yrkesvägledning inom alla utbildningsformer. Vi kommer också att driva operativa kunskapshöjande initiativ som Arbetsmarknadskunskap i skolan samt erbjuda utbildning och nätverk för skolpersonal.

Ökad transparens om anställningsbarhet

Att examinationen från universitet och högskolor inte matchar arbetsmarknadens behov, kan delvis härledas till bristande insyn i anställningsmöjligheter efter examen. Studenter har idag begränsad tillgång till information om arbetsmarknaden efter examen, vilket försvårar välgrundade studieval. Detta riskerar att leda till överexamination inom utbildningar med svaga arbetsmarknadsprognoser, samtidigt som arbetsgivare inom bristyrken saknar utbildad personal.

För att förbättra detta bör universitet och högskolor vara skyldiga att redovisa arbetsmarknadsläget för sina program. Genom att erbjuda detaljerad information om anställningsmöjligheter och ingångslöner kan studenter göra mer medvetna val och välja utbildningar som bättre matchar näringslivets behov. Detta skulle inte bara gynna studenter, utan på sikt även skapa ett mer balanserat utbildningsutbud.

Handelskammaren Mälardalen kommer att verka för större transparens kring anställningsmöjligheter efter examen och bidra till att öka den generella kunskapen om näringslivets kompetensbehov.

På medlemsföretagens uppdrag kommer Handelskammaren Mälardalen att:

- Verka för ett fungerande och träffsäkert omställningsstudiestöd
- Stödja satsningar inom STEM-ämnena
- Verka för bättre yrkesvägledning och mer omfattande arbetsmarknadskunskap
- Arbeta för att motverka könsstereotypa studie- och yrkesval
- Verka för att universitet och högskolor redovisar anställningsbarhet efter examen

Bättre möjligheter för livslångt lärande

I ett välfungerande system för omställning och livslångt lärande har alla yrkesverksamma i Mälardalen möjlighet att kontinuerligt utveckla sin kompetens och ställa om till nya karriärvägar när behov uppstår. Företagen i regionen har tillgång till en flexibel arbetskraft som snabbt kan anpassa sig till förändrade kompetenskrav, vilket stärker deras konkurrenskraft och möjliggör tillväxt. Utbildningsutbudet är brett, varierat och utformat för att möta de specifika behoven inom näringslivet. Det finns incitament för både individer och företag att investera i kompetensutveckling, och samhällets stöd, såsom omställningsstudiestödet, är lättillgängligt och träffsäkert. Genom att förena utbildning, arbetsliv och individernas behov skapar vi en arbetsmarknad som är redo för framtidens utmaningar.

För att uppnå denna målbild krävs insatser som riktar sig mot de största utmaningarna på området, bland annat genom att optimera stödet för omställning, erbjuda korta och flexibla utbildningsmöjligheter samt skapa incitament för företagsinvesteringar i personalutbildning.

Ett omställningsstudiestöd som ger full effekt

Omställningsstudiestödet har en betydande potential att underlätta arbetsmarknadens strukturomvandling och möta behovet av kvalificerad arbetskraft inom bristyrken. Idag används stödet framför allt av personer med högre utbildning för eftergymnasiala program som magister- och masterutbildningar. Samtidigt söker färre personer med lägre utbildningsnivå stödet, vilket riskerar att missgynna företag som är beroende av yrkesutbildad arbetskraft på gymnasial nivå.

För att stödet ska få en bredare effekt och nå fler målgrupper krävs åtgärder som gör det enklare och mer tillgängligt. Nuvarande byråkratiska hinder och långa handläggningstider försvårar för yrkesverksamma att ta del av stödet. Dessutom behövs tydligare och mer målgruppsanpassad information, både för individer och företag, för att stödet ska bli en verkligt effektiv resurs för kompetensförsörjning.

Handelskammaren Mälardalen kommer att arbeta för att omställningsstudiestödet utvecklas till ett effektivt verktyg som stödjer näringslivet. Vi verkar för att minska administrativa hinder, göra stödet mer lättillgängligt och svara mot företagens behov. Dessutom kommer vi att arbeta för att öka kunskapen om omställningsmöjligheter inom yrkeshögskolan och yrkesutbildning för vuxna.

Satsningar på korta och flexibla utbildningar

Den snabba tekniska utvecklingen gör att kontinuerlig kompetensuppdatering är nödvändig för individer och företag. Ett konkurrenskraftigt utbud av korta och flexibla utbildningar som fokuserar på specifika, nyttoinriktade färdigheter spelar en viktig roll för att möta näringslivets behov. Det nuvarande resurstilldelningssystemet för högskolor och yrkeshögskolor gynnar dock längre program framför kortare kurser, vilket begränsar möjligheterna för yrkesverksamma att snabbt höja sin kompetens.

För att förbättra möjligheterna till livslångt lärande behöver resurstilldelningen ses över och starkare incitament skapas för utbildningsanordnare att erbjuda efterfrågestyrda, flexibla utbildningsalternativ. Det är också centralt att möjliggöra kombinationen av arbete och studier, så att individer kan utveckla sina färdigheter utan att behöva lämna arbetslivet.

Handelskammaren Mälardalens medlemsföretag efterlyser ökade satsningar på denna typ av utbildningar för att säkerställa att arbetskraften är rustad för framtidens behov. Vi kommer att arbeta för att Mälardalens unika kompetensbehov prioriteras och att utbildningsutbudet anpassas för yrkesverksamma.

Kompetensavdrag för personalutbildning

För att upprätthålla konkurrenskraften, särskilt inom branscher som är utsatta för snabba tekniskskiften och kompetensbrist, är personalutbildning avgörande. Det stärker företagets förmåga att anpassa sig till förändringar och ökar deras långsiktiga konkurrenskraft. När det reguljära utbildningssystemet inte fullt ut kan förse företagen med rätt kompetens, måste företagen själva fylla denna kunskapslucka. Det blir ofta effektivt eftersom personalutbildning tydligt kan kopplas till konkreta behov, men innebär ofta betydande kostnader om utbildningsbehovet är stort.

Att införa skattemässiga incitament, såsom ett kompetensavdrag för personalutbildning skulle ge företag bättre förutsättningar att investera i både kompetensutveckling för befintlig personal och möjliggöra en breddad rekrytering. Med tydligare ekonomiska incitament för personalutbildning sänks trösklarna för att anställa nytexaminerade, karriärväxlare och personer med en svag ställning på arbetsmarknaden.

Handelskammaren Mälardalen kommer att arbeta för ny lagstiftning som ger företag bättre incitament att investera i personalutbildning och kompetensutveckling. Vi kommer att arbeta för att höjd kunskap om lärande och utveckling i företag.

På medlemsföretagens uppdrag kommer Handelskammaren Mälardalen att:

- Verka för ett fungerande och träffsäkert omställningsstudiestöd
- Arbeta för att ökade satsningar på korta och flexibla utbildningar
- Skapa ökade incitament för företag att satsa på utbildning av sin personal

Effektivare internationell talangrekrytering

Mälardalen är en region där internationell arbetskraft spelar en avgörande roll i att möta näringslivets behov och möjliggöra fortsatt tillväxt. Här verkar multinationella och kunskapsintensiva företag som drar nytta av spetskompetens från hela världen, inklusive länder utanför EU. Genom att förneka myndigheters handläggning och samverkan samt skapa bättre möjlighet att behålla utländska studenter i regionen skapas goda möjligheter för innovation och tillväxt.

Kortare handläggningstider

Behovet av internationell arbetskraft är stort, men långa handläggningstider för arbetstillstånd, personnummer och registrering hos Försäkringskassan gör det svårt för internationella talanger att snabbt integreras i samhället. Myndigheternas nuvarande arbetssätt, där ansökningar som kräver komplettering ofta hamnar längst ner i högen, bidrar till onödiga förseningar. Krånglig byråkrati och långa handläggningstider riskerar att göra Sverige till en mindre attraktivt alternativ för utländska talanger, vilket innebär svårigheter för rekryterande företag i Mälardalen.

För att attrahera internationell kompetens måste handläggningstiderna hos Migrationsverket och Skatteverket kortas och processen göras mer transparent.

Handelskammaren Mälardalen kommer att verka för att Migrationsverket och Skatteverket prioriterar att komma till rätta med de långa handläggningstiderna. Vi kommer också att arbeta för att myndigheterna skapar förenklade processer, så att internationell arbetskraft snabbare kan integreras på arbetsmarknaden.

Behålla internationella mastersstudenter i Mälardalen

Internationella mastersstudenter utgör en betydande potential för kompetensförsörjningen i Mälardalen. Dessa studenter är redan välutbildade och har erfarenheter och perspektiv från sina hemländer som kan berika svenska företag. Trots detta stannar endast 3 av 10 internationella mastersstudenter kvar i Sverige efter examen, även om 3 av 4 faktiskt vill stanna. Detta är ett stort misslyckande för arbetsmarknaden, särskilt med tanke på att många av dessa studenter har utbildat sig inom områden där kompetensbristen är som störst.

Ett av de största hindren för att internationella studenter ska kunna etablera sig i Sverige är osäkerheten kring uppehållstillstånd och bristande kontakt med näringslivet. Idag ges mastersstudenterna endast ett studietillstånd som löper ut sju dagar efter terminens slut, vilket är otillräckligt för att hitta arbete och integreras på arbetsmarknaden.

Handelskammaren Mälardalen kommer att verka för att Migrationsverket förlänger uppehållstillståndet för internationella mastersstudenter med minst sex månader efter examen. Detta skulle ge dem en reell chans att etablera sig på arbetsmarknaden och bidra till samhället. Vi kommer också att arbeta för att skapa fler kontaktytor mellan internationella studenter och näringslivet genom samarbetsprojekt, nätverk och praktikmöjligheter.

På medlemsföretagens uppdrag kommer Handelskammaren Mälardalen att:

- Driva på för kortare handläggningstider för arbetstillstånd och personnummer
- Arbeta för att skapa mer transparens och förenklade processer hos myndigheterna
- Stödja initiativ som gör det enklare för internationella mastersstudenter att etablera sig på arbetsmarknaden
- Skapa fler kontaktytor mellan internationella studenter och näringslivet

Ett attraktivt Mälardalen

För att säkra regionens fortsatta tillväxt och göra det möjligt för företag att attrahera och behålla talanger, är det avgörande att Mälardalen upplevs som en attraktiv plats att både leva och arbeta i. Det är inte enbart arbetsmöjligheter som påverkar beslutet att flytta till eller stanna kvar i regionen, utan även faktorer som livskvalitet, tillgång till bostäder och väl fungerande infrastruktur. Mälardalen måste erbjuda en balans mellan arbete och fritid, attraktiva boendemöjligheter och goda pendlingsmöjligheter för att skapa en långsiktigt hållbar och lockande region.

Flytta till Mälardalen, arbeta, leva och bo

För att regionen ska vara en attraktiv plats att flytta till och stanna kvar i måste den erbjuda ett välkomnande samhälle med hög livskvalitet. Det handlar inte enbart om jobb utan också om boendemiljöer, kultur, fritid och familjeliv. Mälardalen har förutsättningarna att bli en av Sveriges mest attraktiva regioner, men detta kräver fortsatt satsning på att förbättra helheten för invånarna. Vi måste arbeta aktivt för att öka medvetenheten om regionens fördelar och skapa stolthet hos invånarna.

Handelskammaren Mälardalen kommer att verka för att stärka regionens image och attraktivitet genom ambassadörskap och marknadsföring av regionens unika fördelar. Vi kommer även att stödja initiativ som stärker lokalsamhället och främjar en hög livskvalitet för både befintliga och potentiella invånare.

Bostäder och attraktiva boendemiljöer

Tillgången till bra bostäder är en grundläggande faktor för att människor ska vilja bo och arbeta i Mälardalen. Regionen har länge upplevt en snabb tillväxt, vilket ökat behovet av både bostäder och attraktiva boendemiljöer. Med stigande bostadspriser och bostadsbrist i vissa delar, är det avgörande att fortsätta utveckla nya bostadsområden, småhus, och flerbostadshus som tillgodoser efterfrågan från både nuvarande och framtida invånare.

Handelskammaren Mälardalen kommer att verka för att underlätta bostadsbyggandet och bidra till att utveckla hållbara och attraktiva boendemiljöer. Vi kommer också att arbeta för att främja samarbeten mellan kommuner och byggaktörer, samt att stötta initiativ som säkerställer långsiktig planering för bostadsutveckling.

Infrastruktur och pendlingsmöjligheter

En väl fungerande infrastruktur är avgörande för att skapa en region där människor vill bo och arbeta. Mälardalen har en stark position med närhet till Stockholm och internationella flygplatser, men behöver fortsätta utveckla sina pendlingsmöjligheter, både inom regionen och till andra delar av landet. Effektiva kommunikationer är en förutsättning för att främja arbetspendling och företagsverksamhet, och för att minska trängsel och förbättra miljön.

Handelskammaren Mälardalen kommer att verka för investeringar i både regional och nationell infrastruktur. Vi kommer att stödja utbyggnaden av kollektivtrafiken, främja fler hållbara transportalternativ och arbeta för förbättrade tågförbindelser mellan regionens större städer. Detta är nödvändigt för att skapa en väl sammanlänkad region som attraherar både arbetskraft och investeringar.

På medlemsföretagens uppdrag kommer Handelskammaren Mälardalen att:

- Verka för investeringar infrastruktur
- Byggande och underlätta stadsutveckling m budget, regeringen mm
- Stötta initiativ avseende ambassadörskap, stolthet mm

Så här jobbar Handelskammaren Mälardalen

Handelskammaren Mälardalen kommer arbeta aktivt för en förbättrad kompetensförsörjning i vår region genom de möten vi deltar på samt genom olika typer av dialoger med beslutsfattare och tjänstepersoner inom det offentliga. Vi kommer även arbeta reaktivt i frågor som dyker upp när vi ser att det finns ett behov av att representera näringslivet brett.

Utredningar och remisser

De flesta större förändringar och reformer inom området föregås av olika utredningar, projekt osv. I samband med dessa arrangeras olika dialogmöten med aktörer för att diskutera tänkbara lösningar utifrån olika kunskaper och erfarenheter.

- Handelskammaren Mälardalen kommer att delta i relevanta inspel till regionala och nationella utredningar inom kompetens, - och utbildningsområdet.
- Handelskammaren Mälardalen kommer även att skriftligen svara på relevanta remisser

Kampanj och opinionsarbete

I egen regi och tillsammans med andra aktörer, företag och övriga handelskammare kan vi lyfta vikten av bättre kompetensförsörjning högre upp på beslutsfattarnas agenda. Följande är aktiviteter som vi på Handelskammaren Mälardalen genomför:

Skriver debattartiklar och tar fram olika typer av marknadsförings- och informationsmaterial

Deltar i relevanta möten och råd

Lyfter kompetensfrågor på näringslivsmöten och egna riktade event för att höja kunskapsnivån hos näringslivet och beslutsfattare

Driver specifika nätverk och projekt som bidrar till att nå målen i de prioriterade områdena.

Tillväxt tillsammans

www.handelskammarenmalardalen.se